

RAPORTTI

Kunnat ja järjestöt

— avustukset pohjoiskarjalaisille yhdistyksille ja
kylätoimijoille vuosina 2014 ja 2015

Raportti

KUNNAT JA JÄRJESTÖT

–avustukset pohjoiskarjalaisille yhdistyksille ja kylätoimijoille
vuosina 2014 ja 2015

Pohjois-Karjalan Kylät ry
Kauppakatu 23 b A 8
80100 Joensuu

info@kylat.fi

www.kylat.fi

RAPORTIN LAATIJA

Tiina Vlasoff, suunnittelija
Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus
etunimi.sukunimi@kansanterveys.info

TAITTO JA KANNEN KUVA

Elisa Valjakka

Tammikuu 2017

Julkaisu saatavana verkosta:

www.jake-hanke.fi

www.kylat.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto-----	5
2. Pohjois-Karjalan kunnat ja järjestöt-----	6
3. Järjestöjen avustusten hakeminen ja raportointi-----	8
4. Yleisavustukset-----	9
5. Kuntien myöntämät järjestöjen kohde- ja investointiavustukset-----	11
6. Hanketuki-----	12
7. Vastikkeellinen kumppanuustoiminta ja ostopalvelut-----	14
8. Kylätoiminnan tuki-----	16
9. Yhteenvedo kuntien järjestöavustuksista-----	18

1. JOHDANTO

Pohjois-Karjalan Kylät, Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus ja Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys toteuttavat yhteistyössä Järjestö- ja kansalaistoiminnan kehittämishanketta (JAKE). Hankkeessa Pohjois-Karjalan Kylät toteuttaa Kylä-Jake-hankeosiota, jossa painottuu kylien rooli hyvinvoinnin toimijoina ja kansalaisvaikuttaminen.

Tämä raportti kuvaa Pohjois-Karjalan kuntien ja järjestöjen välistä yhteistyötä talouden näkökulmasta vuosina 2014 ja 2015. Tarkastelun kohteena ovat euromäärät, joita kunnat ovat myöntäneet kyseisinä vuosina erilaisina avustuksina järjestöille. Järjestöillä tarkoitetaan tässä raportissa paikallisesti toimivia yhdistyksiä ja kylätoimijoita.

Kaikki kolmetoista kuntaa ilmoitti vuonna 2014 myöntämänsä avustukset helmi-huhtikuussa 2015 ja kymmenen kuntaa vuoden 2015 myönnettyt avustukset kesä-lokakuussa 2016. Kunnista Joensuu ilmoitti, ettei ole mukana selvityksessä, Tohmajärveltä ei saatu määräaikaan mennessä pyydettyjä tietoja ja Outokummusta tiedot saatiin puutteellisena. Kyseisten kuntien tietoja ei ole käytetty raportissa myöskään vuoden 2014 osalta. Tiedot avustuksista saatiin sähköpostilla tai haastattelemalla kuntien yhteyshenkilöitä. Seuranta-aineisto on tallennettu Kylätieto Pohjois-Karjala-tietokantaan, ja ne ovat saatavilla Pohjois-Karjalan Kylät ry:ltä.

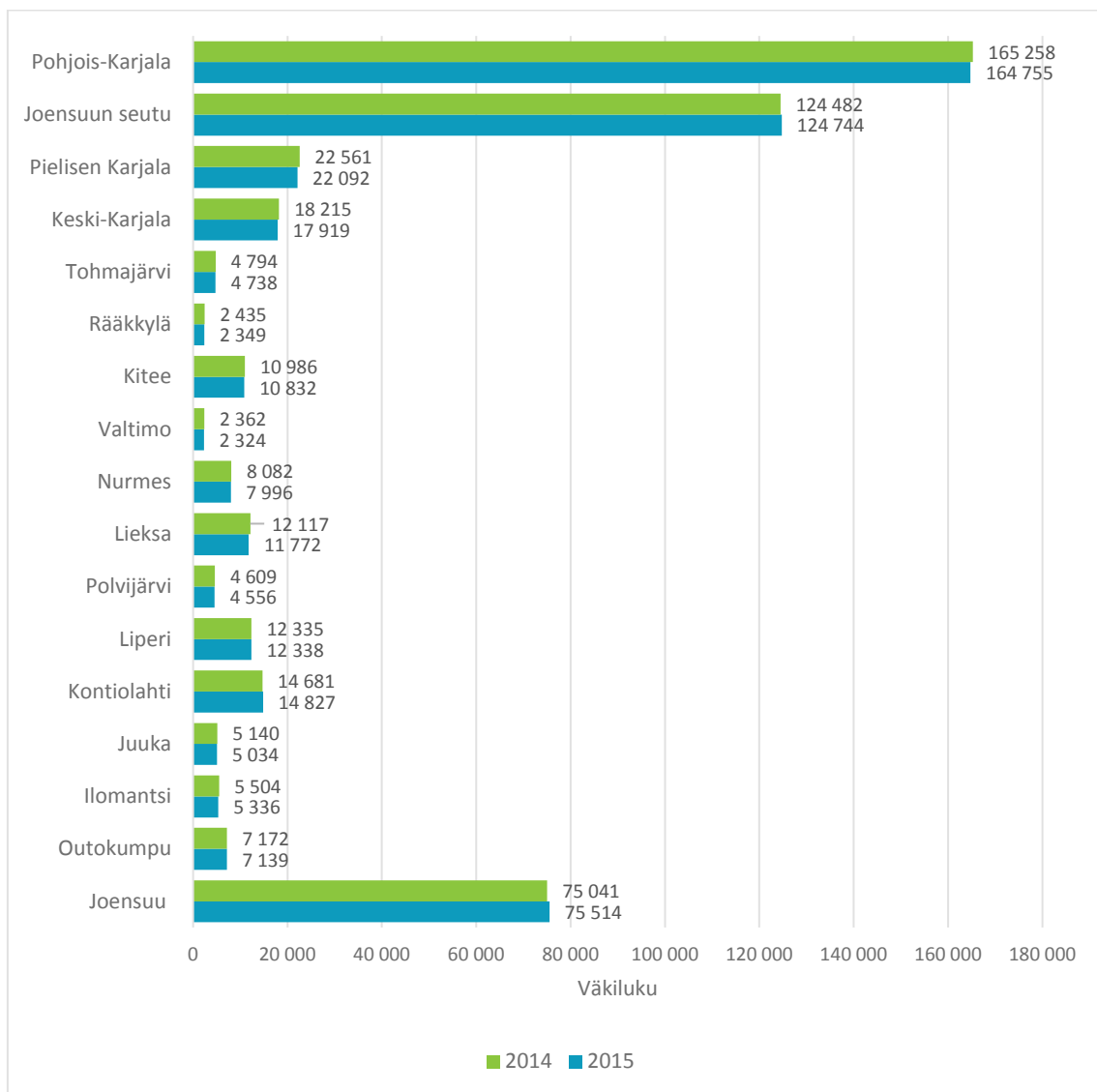
Kunnilta tiedusteltiin järjestöille myönnettyjen rahallisten avustusten lisäksi myös muuta toiminnan tukea, yhteistyön muotoja, kuntien järjestöyhteistyöhenkilöitä ja toimitilakysymyksiä. Kyseiset tiedot eivät kuitenkaan ole tässä raportissa tarkastelun kohteena, koska niissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuodesta 2014. Kuntien turvallisuussuunnitelmat ja hyvinvointikertomukset ovat voimassa vuoden 2016 loppuun, joten niitä ei tarkastella tässä raportissa.

Raportissa esitetyt asiat/euromäärät perustuvat kunnilta kerättyyn tietoon, ja niissä voi olla joitain puutteita tai epätarkkuuksia. Kunnilla on erilaiset käytännöt siitä, miten järjestöille suunnattuja rahoja myönnetään, miten niiden käyttöä seurataan ja mistä hallintokunnasta euroja myönnetään. Tästä johtuen järjestöille suuntautuneet avustukset ovat voineet jäädä ilmoittamatta. Raportti antaa kuitenkin kohtuullisen hyvän kuvan siitä kokonaispotista, jonka selvitykseen osallistuneet Pohjois-Karjalan kunnat ovat myöntäneet vuosina 2014 ja 2015 maakunnassa toimiville järjestöille.

Suunnittelija Tiina Vlasoff Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskukselta keräsi vuoden 2015 tiedot kunnilta ja laati tämän raportin. Tässä raportissa on käytetty osittain vuoden 2014 tietoja. Tietojen keräämisen ja raportin laatimisen vuodelta 2014 toteutti Harri Laukkanen Pohjois-Karjalan Kylät ry:stä. Vuoden 2014 raportti löytyy linkistä <https://kylat.fi/kylakehittaminen/kunnat-ja-yhdistykset>

2. POHJOIS-KARJALAN KUNNAT JA JÄRJESTÖT

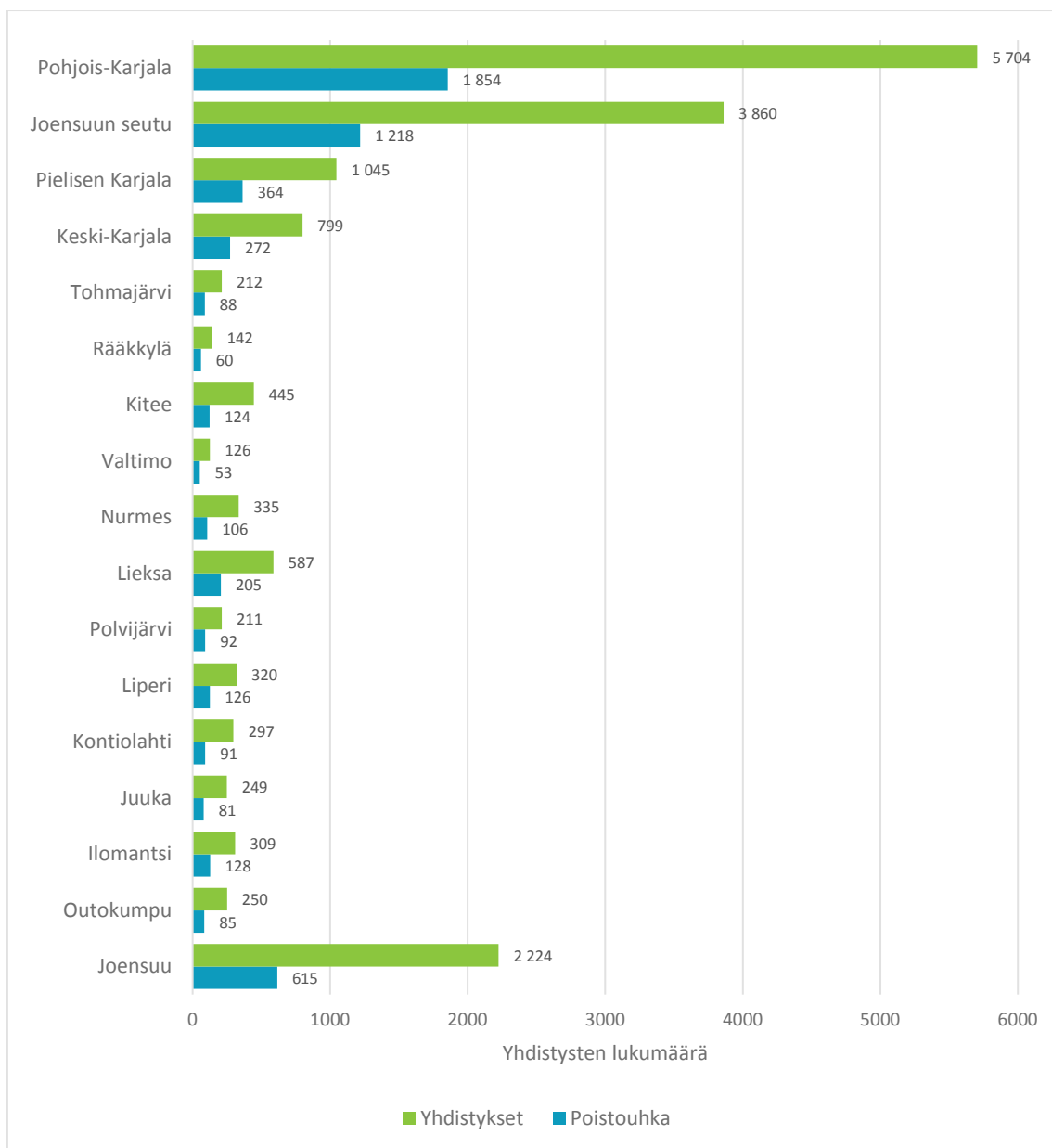
Pohjois-Karjalan väkiluku oli 164 755 henkilöä vuoden 2015 lopussa. Väestömuutos vuodesta 2014 on -0,3 %. Pohjois-Karjalan maakuntaan kuuluu 13 kuntaa, joiden väkiluku vaihtelee suuresti seutukuntien (Joensuun seutu, Pielisen Karjala, Keski-Karjala) sisällä. Alle 5 000 asukkaan kuntia ovat Joensuun seudulla Polvijärvi, Pielisen Karjalassa Valtimo ja Keski-Karjalassa Rääkkylä sekä Tohmajärvi. Kunnittain katsottuna Joensuussa asuu eniten väestöä ja Valtimolla sekä Rääkkylässä vähiten. Kuntien koko, taloudellinen kantokyky ja erilaiset toimintamallit ja -perinteet vaikuttavat huomattavasti niiden järjestöjen kanssa tekemään yhteistyöhön.

Kuvio 1. Väkiluku Pohjois-Karjalassa seutukunnittain ja kunnittain vuosien 2014 ja 2015 lopussa

Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) ylläpitämän yhdistysnetin mukaan Pohjois-Karjalan järjestökenttään kuului 5 704 yhdistystä vuoden 2016 lopussa. PRH:ssa on arvioitu, että vain puolet näistä yhdistysrekisteriin kuuluvista pohjoiskarjalaisista yhdistyksistä on toiminnassa olevia ja ovat olleet aktiivisia yhdistysrekisterin suuntaan vuoden 2007 jälkeen.

Vuoden 2016 heinäkuussa voimaan astuneen uudistetun yhdistyslain tavoitteena on lisätä yhdistysrekisterin ajantasaisuutta ja mahdollistaa toimimattomien yhdistysten poistaminen rekisteristä. PRH on käynnistänyt poistomenettelyn yhdistyksille, joilta ei ole tullut minkäänlaista ilmoitusta yhdistysrekisteriin vuoden 1995 jälkeen. Pohjois-Karjalasta poistomenettelyssä on mukana 1 854 yhdistystä. Näiden yhdistysten tulee ilmoittaa vuoden 2017 tammikuun puoleen väliin siitä, miten yhdistykset jatkavat toimintaansa. Valtakunnallisesti poistouhan alla on noin 40 000 yhdistystä.

Kuvio 2. Rekisteröidyt ja poistouhan alla olevat yhdistykset Pohjois-Karjalassa seutukunnittain ja kunnittain vuoden 2016 lopulla (PRH:n yhdistysrekisteri)

3. JÄRJESTÖJEN AVUSTUSTEN HAKEMINEN JA RAPORTOINTI

Kunnat jakavat erilaisina avustuksina rahallista tukea järjestöjen perustoimintaan niiden toiminnan mahdollistamiseksi. Avustusten tehtävänä ei kuitenkaan ole pelkästään rahoittaa järjestöjen toimintaa, vaan myös kannustaa niitä toimimaan paremmin.

Useimmiten avustusten myöntämisen perusteena on ollut se, että järjestöjen toiminta on yleishyödyllistä ja kohdentuu kuntalaisiin tai kunnan alueelle. Rahoituksen saamisen kriteerit vaihtelevat kunnittain ja anomuksia käsitellään käyttäen myös tapauskohtaista harkintaa. Päätöksenteossa arvioinnin kohteena ovat yleisimmin olleet toiminnan laajuus ja vaikuttavuus sekä suoritusperusteisuus.

Järjestöt antavat selvityksen pääsääntöisesti toteutuneesta toiminnasta kunnalle erillisellä raportilla joko kirjanpitolietojen kanssa tai ilman. Toinen käytössä oleva tapa on toimintakertomusten ja kirjanpitolietojen toimittaminen kuntaan. Kuntien verkkosivuilla on kerrottu avustusten hakumenettelystä ja kriteereistä. Kunnat ovat pyrkineet parantamaan tiedottamista avustusten hakuajoista ja -ohjeistusta vuodesta 2014.

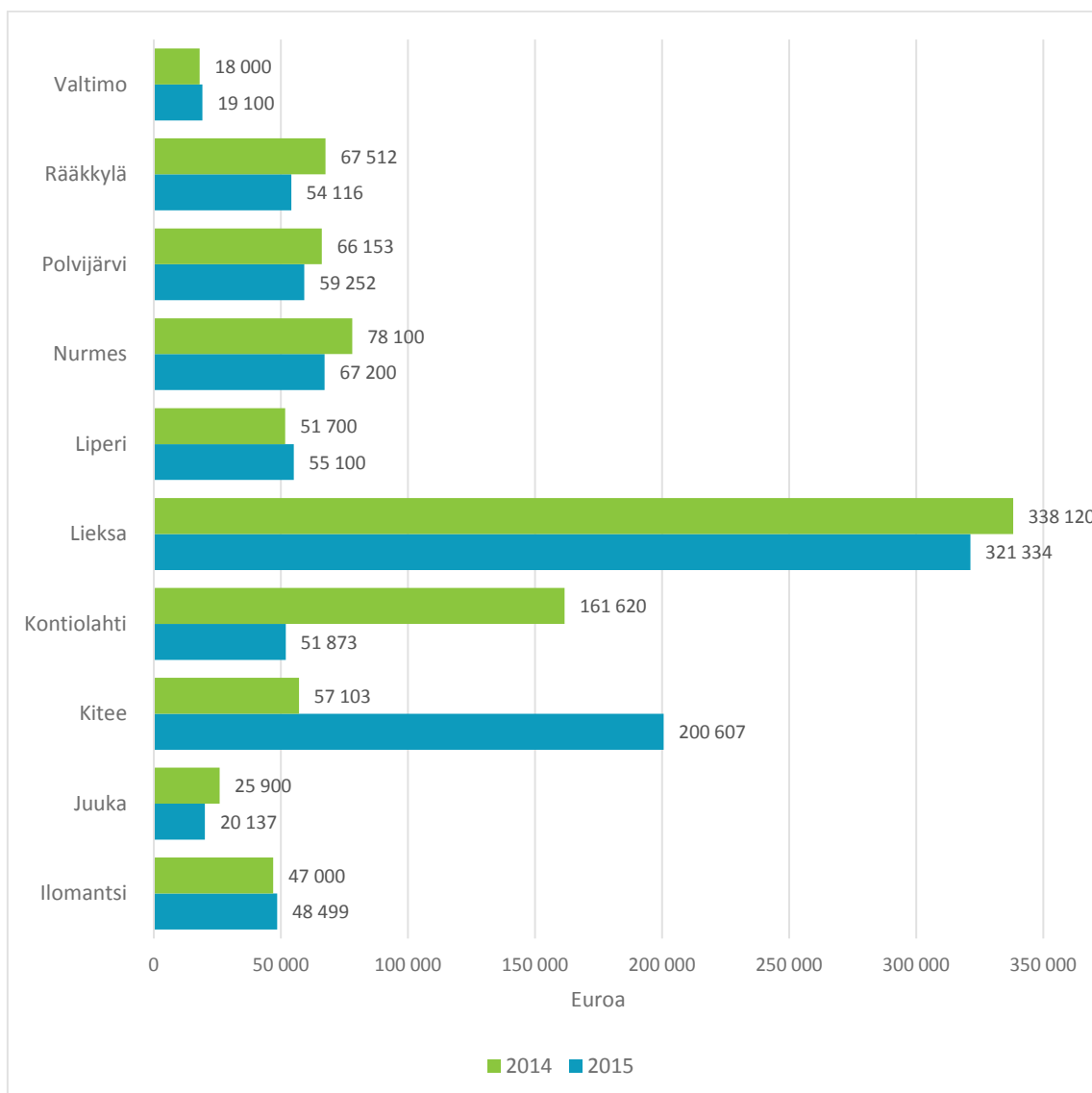
Suurimmissa kunnissa avustuksia myönsivät kunnanhallitus ja toimialoittain nimetyt hallintokunnat: liikuntatoimi, nuorisotoimi, kulttuuritoimi, sosiaali- ja terveystoimi, vapaa-aika, tekninen toimi, ympäristötoimi ja sivistys- ja koulutoimi. Pienemmissä kunnissa myöntäjänä oli useimmiten kunnanhallitus. Kunnilla on kylätoimijoille, yhdistyksille ja muilla tahoille suunnatut avustukset usein omana kokonaisuutena.

4. YLEISAVUSTUKSET

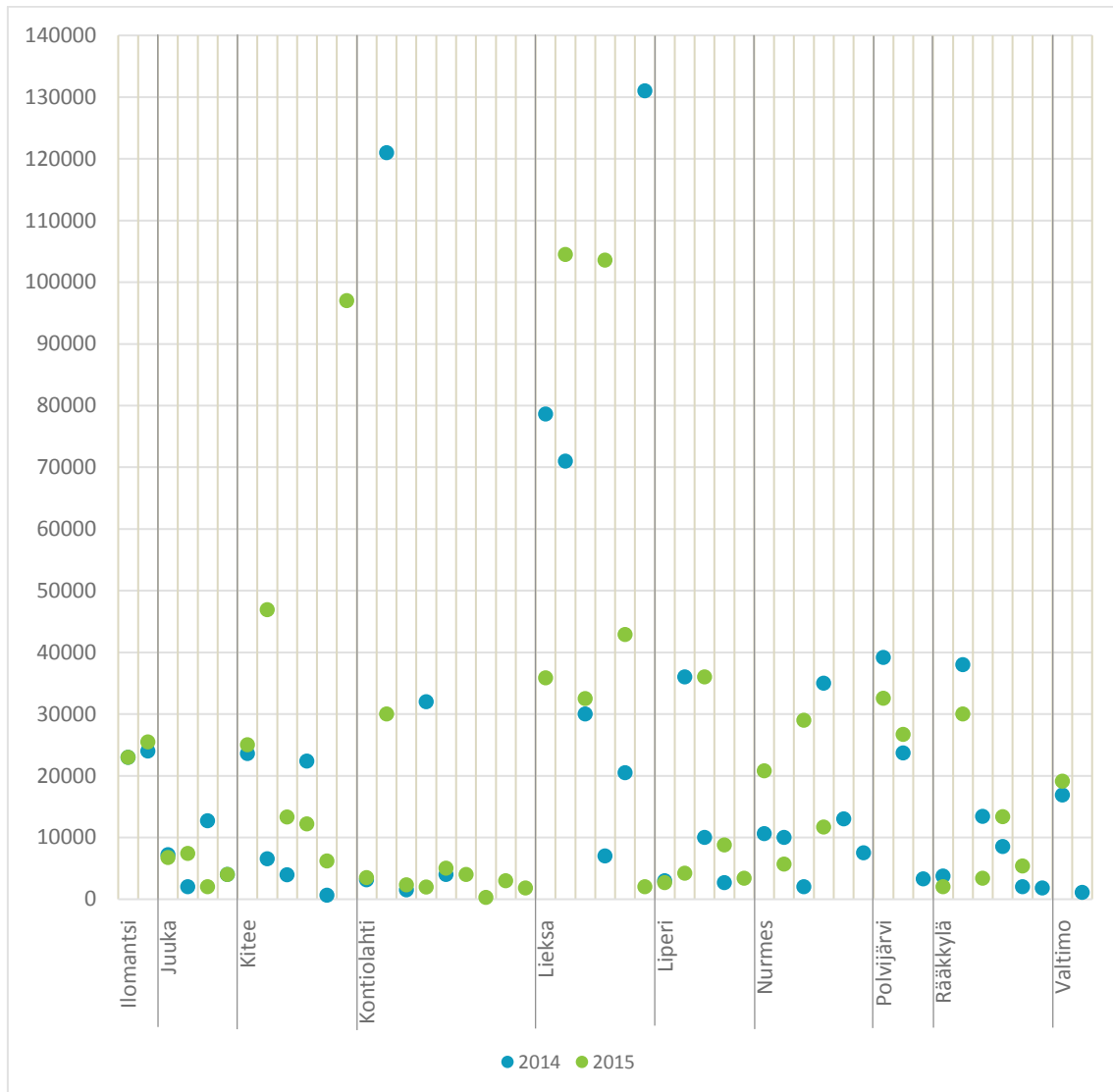
Vuonna 2015 yleisavustuksia myönnettiin tarkastelun kohteena olevissa kunnissa hieman vähemmän kuin 2014. Molempina vuosina suurimmat avustukset olivat Lieksassa, missä sosiaali- ja terveysjärjestöille suunnattiin huomattavia avustuksia. Vuonna 2015 Kontiolahtessa myönnettiin rahaa yli 100 000 euroa vähemmän kuin 2014. Ero selittyy Kontiolahtessa pidetyillä vuoden 2015 ampumahiihdon maailmanmestaruuskisoilla. Kiteellä myönnettiin avustuksia vuonna 2015 reilusti yli kaksi kertaa enemmän kuin 2014. Ero johtui kunnan myöntämästä erillisavustuksesta kesälahtelaisille järjestöille toimintaan, joka kohdistui pääsääntöisesti Kesälahden alueelle.

Asukaslukuun suhteutettuna Pohjois-Karjalassa jaettiin kymmenen kunnan toimesta molempina tarkasteluvuosina per vuosi yleisavustuksia keskimäärin 12 €/asukas.

Kuvio 3. Kuntien yleisavustukset yhdistyksille vuosina 2014 ja 2015

Molempina selvitysvuosina yleisavusta saavien järjestöjen ja muiden tahojen määrä pysyi lähes samana. Kohteille myönnettyistä avustuksista puolet oli alle 10 000 euron avustuksia. Yksittäisiä isompia avustussummia ($\geq 50\,000$ euroa) myönnettiin Lieksassa, Kiteellä ja Kontiolahtessa. Kuviossa 4 yksittäinen merkki kuvaa aina yhtä kunnan myöntämää yleisavustusta seuranta-ajanjaksoilla.

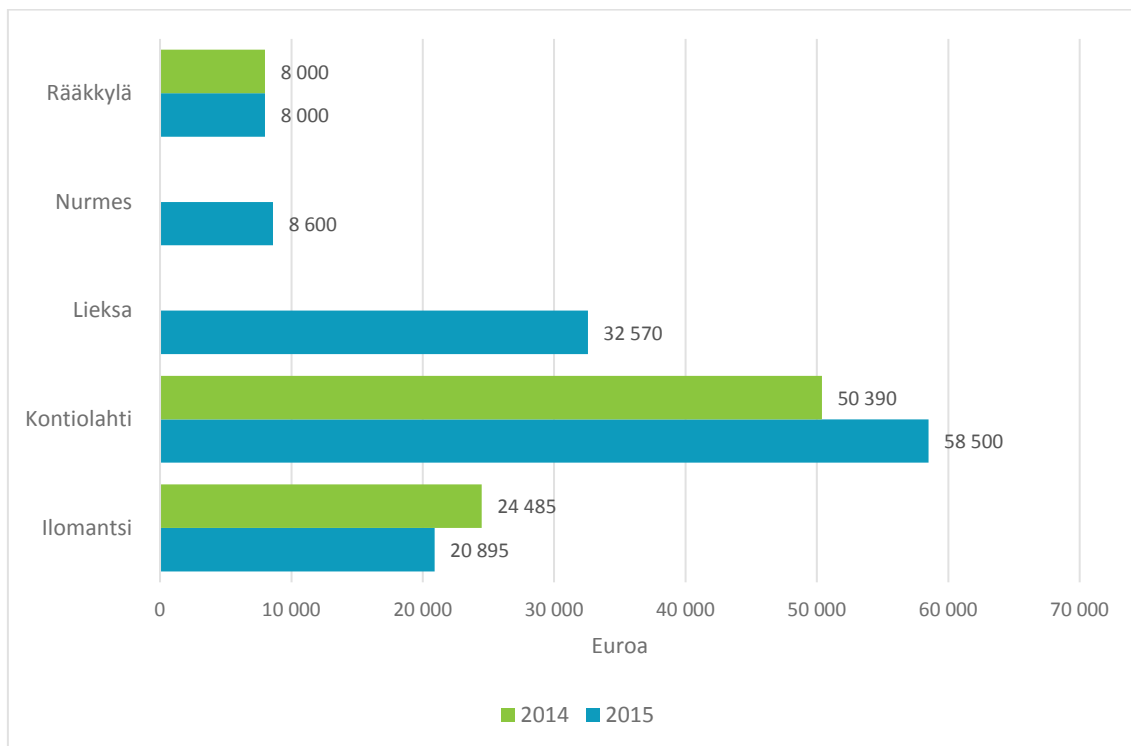

Kuvio 4. Kuntien myöntämät yksittäiset yleisavustukset euroina järjestöille ja muille tahoille 2014 (N=43) ja 2015 (N=44)

Kunnanhallitus sekä hallintokunnista sosiaali- ja terveystoimi ja liikuntatoimi myönsivät eniten yleisavustuksia ja euromääräisesti suurimmat avustukset. Myönnettyistä avustuksista valtaosa jaettiin yhdistyksille. Kylien osuus kokonaissummasta oli varsin vähäinen, vaikka niille suoraan suunnattu avustussumma kasvoi lähes 20 % vuodesta 2014. Yhdistysten ja kylien lisäksi hallintokunnat myönsivät avustuksia myös muille toimijoille kuten yhteisöille, yksityisille toimijoille ja lakisääteisille neuvostoille. Näin tehtiin muun muassa Kontiolahtessa.

5. KUNTIEN MYÖNTÄMÄT JÄRJESTÖJEN KOHDE- JA INVESTOINTIAVUSTUKSET

Vuonna 2015 viisi kuntaa ilmoitti myöntäneensä kohde- ja investointiavustusta pohjoiskarjalaisille järjestöille. Avustusta myönnettiin yhteensä lähes 130 000 euroa. Summa oli 55 % enemmän kuin vuonna 2014, jolloin kymmenestä tarkastelussa olevasta kunnasta vain kolme ilmoitti myöntäneensä tällaista avustusta. Kuntien kohde- ja investointiavustukset ovat järjestöjen avustusmuotona siis harvemmin käytettyjä kuin yleisavustukset.

Kuvio 5. Kuntien kohde- ja investointiavustukset järjestöille vuosina 2014 ja 2015

Merkittävimmät kohde- ja investointiavustukset myönsi molempina tarkasteluvuosina Kontiolahti. Lähes kaikissa kunnissa suurimmat avustussummat myönsi kulttuuri- ja liikuntatoimi. Avustuksia saivat erilaiset yhdistykset, erityisesti isot hyvinvointijärjestöt, ja kulttuuriorganisaatiot, joiden toiminnan luonne tukee julkista palvelua.

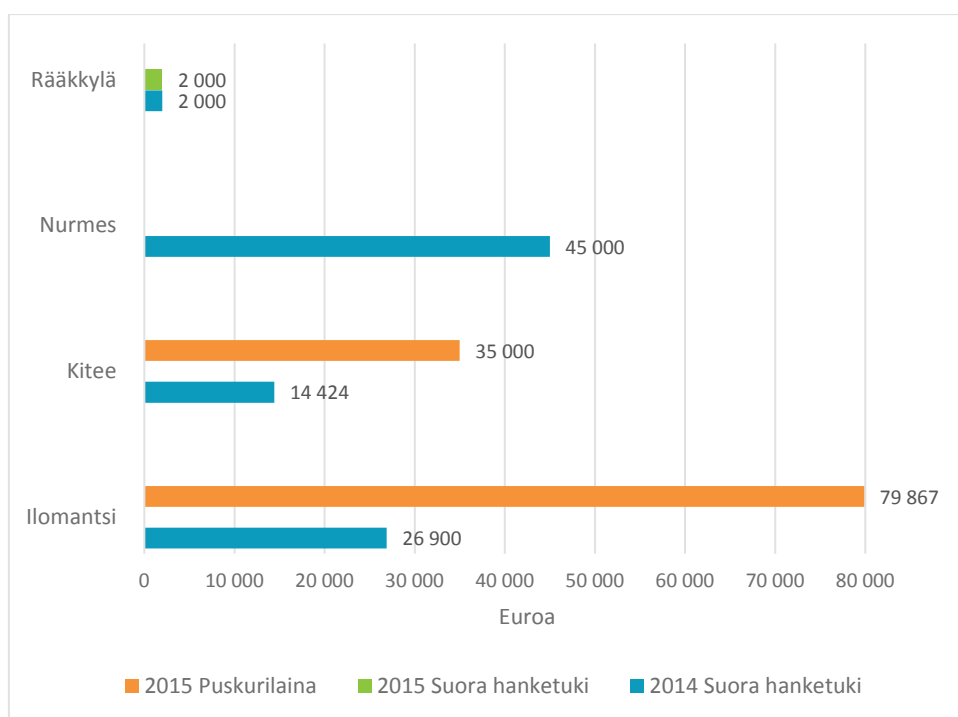
6. HANKETUKI

Kunnat tukevat yleis-, kohde- ja investointiavustusten lisäksi järjestöjen toimintaa myöntämällä hanketukea. Hankkeilla järjestöt pyrkivät kehittämään toimintaansa ja toimintaolosuhteita, ja niihin kuntien erilaiset hankerahoituskanavat tarjoavat hyvän mahdollisuuden.

Kunnille on muodostunut tukea antava rooli tilanteissa, joissa järjestöhankeet tarvitsevat taloudellista panostusta. Tuen muotoina voivat olla järjestöille myönnettävä suora rahallinen hanketuki tai puskurilaina esimerkiksi omarahoitukseen.

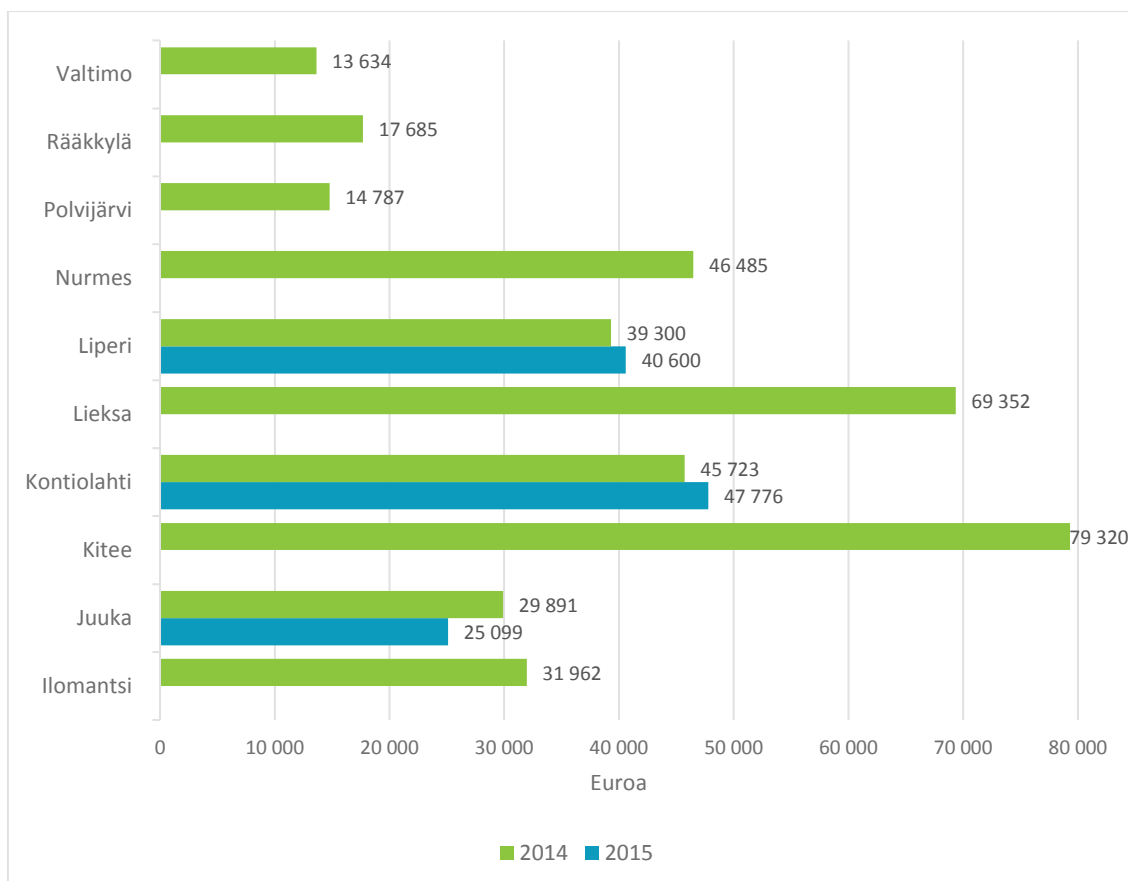
Pohjoiskarjalaisista kunnista suoraa hanketukea tai puskurilainaa maksoi kolmesta neljään kuntaa seurantavuosina. Vuonna 2014 Ilomantsi, Kitee, Nurmes ja Rääkkylä maksoivat suoraa hanketukea yhteensä lähes 90 000 euroa. Kyseisenä vuonna puskurilainoja ei myönnetty kunnissa lainkaan.

Vuonna 2015 suoraa hanketukea maksoi vain Rääkkylä. Ilomantsi ja Kitee maksoivat puskurilainaa yhteensä lähes 115 000 euroa. Juuka ei myöntänyt puskurilainaa, mutta vuoden 2012 periaatepäätöksen mukaan kunnanhallituksella oli varaus myöntää vähintään 5 000 ja enintään 50 000 euroa väliaikaisrahoituksena Leader-hankkeille.

Kuvio 6. Kuntien suora hanketuki ja puskurilaina järjestöille vuosina 2014 ja 2015 (ei Leader-rahoitus)

Suoran hanketuen ja puskurilainan ohessa järjestöjen hanketoimintaa rahoitetaan myös Leader-toimintaryhmien kuntarahoitusosuuksilla. Leader-toiminnassa liikkuva raha ei kokonaisuudessaan suuntaudu kolmannen sektorin hankkeisiin, joten siinä liikkuvia summia ei voi suoraan pitää yhdistyksille suuntautuvana tukena. Osa rahoista menee yrityshankkeisiin ja ohjelman hallintoon. Leader-toiminnan kuntaosuudet kymmenessä kunnassa olivat yhteensä lähes 390 000 euroa vuonna 2014 ja Juuassa, Kontiolahdella ja Liperissä yhteensä lähes 115 000 euroa vuonna 2015.

Kuvio 7. Kuntien rahoitusosuudet Leader-toiminnassa vuosina 2014 ja 2015

7. VASTIKKEELLINEN KUMPPANUUSTOIMINTA JA OSTOPALVELUT

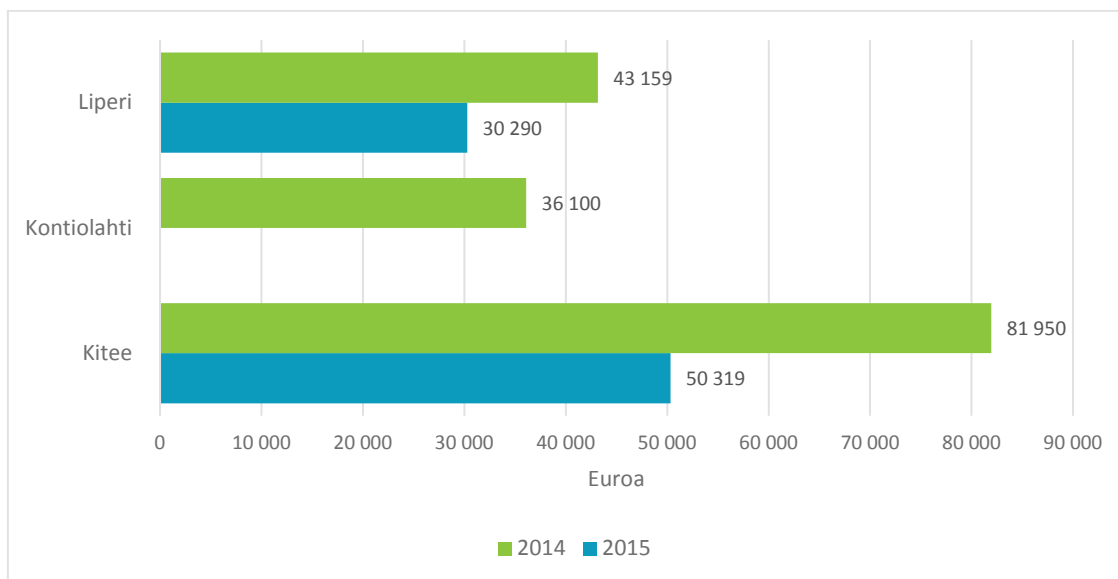
Kuntien ja järjestöjen välillä on perinteisen avustustoiminnan rinnalla vastikkeellista toimintaa, joka luokitellaan kumppanuus- tai ostopalvelusopimuksiksi.

Kumppanuussopimus pohjautuu kunnan ja järjestöjen keskinäiseen luottamukseen, osapuolten sitoutumiseen toiminnassa ja palvelun tuottamisessa yhteneviin etuihin. Kumppanuutta on yleensä edeltänyt vastatoimijan tuntemus pidemmältä ajanjaksolta.

Kymmenestä kunnasta vain Kiteellä, Kontiolahdella ja Liperillä oli käytössä kumppanuussopimus vuonna 2014. Kolmen kunnan kumppanuussopimusten yhteissumma oli lähes 162 000 euroa. Sopimusten piirissä oli 114 yhdistystä.

Kunnista vain Kitee ja Liperi ilmoittivat tehneensä järjestöjen kanssa kumppanuussopimuksen vuonna 2015. Kyseisten kuntien sopimusten yhteissumma oli tuolloin vähän yli 82 000 euroa, ja sen piirissä oli 40 % vähemmän järjestöjä kuin vuonna 2014.

Eniten kumppanuussopimuksissa liikkui rahaa molempina seurantavuosina kunnanhallituksen myöntämänä, toiseksi eniten teknisen toimen ja kolmanneksi eniten liikunta- ja nuorisotoimen.

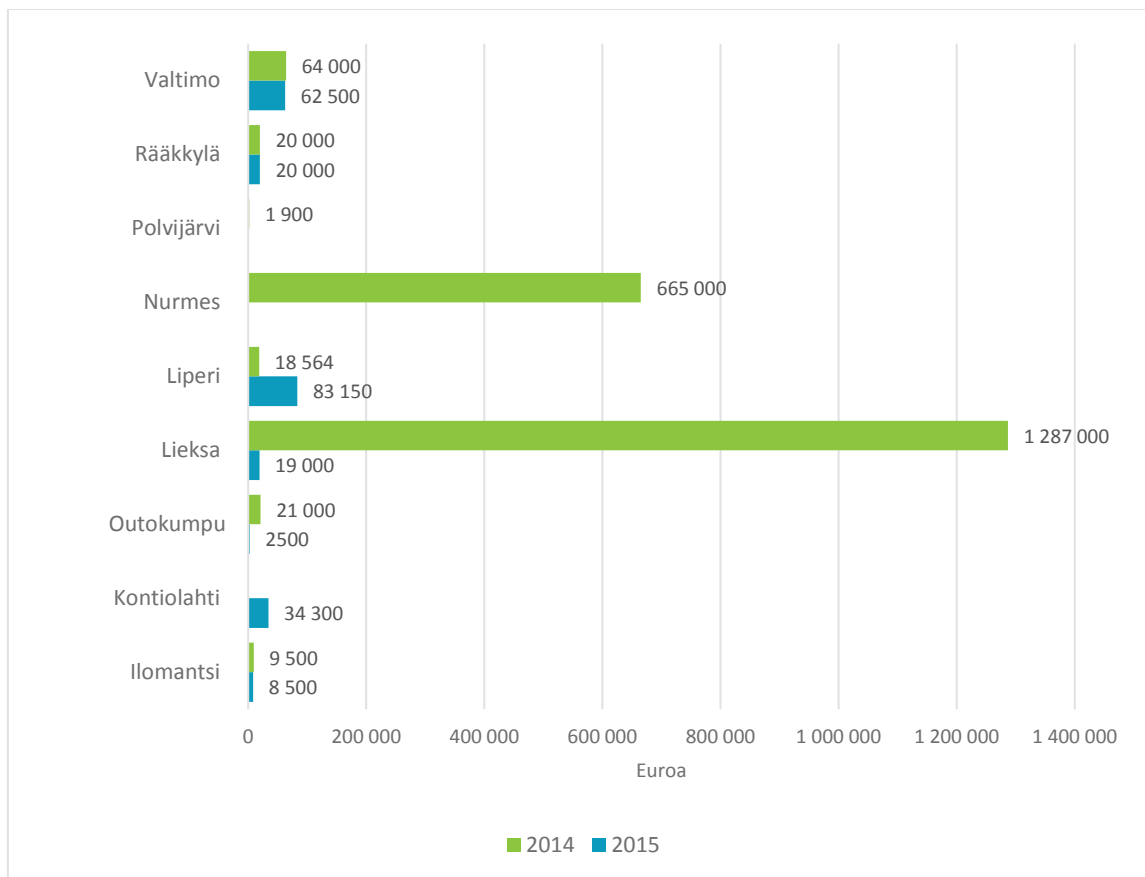

Kuvio 8. Kuntien ja järjestöjen vastikkeellinen kumppanuus vuosina 2014 ja 2015

Ostopalveluissa on kyse selkeärajaisesta useimmiten järjestön ydinosaamista lähellä olevan palvelutuotteen myymisestä kunnalle joko yksittäisenä projektina tai vuosia jatkuvana palvelukokonaisuutena.

Vuonna 2014 Lieksassa ja Nurmeksessa tehtiin kolmen järjestön kanssa euromääräisesti suurimmat ostopalvelusopimukset. Kyseisten kuntien kokonaispotista suurimmat yksittäiset summat menivät sosiaalitoimen puolelle muun muassa palveluasumisen järjestämiseen. Kunnanhallitus ja hallintokunnista nuorisotoimi ja sosiaali- ja terveystoimi tekivät eniten sopimuksia järjestöjen kanssa. Seitsemän kunnan ostopalvelusopimusten yhteissumma oli vähän yli kaksi miljoonaa euroa, ja summa kohdentui 14 järjestölle.

Kymmenestä seurantaan osallistuneesta kunnasta kuusi ilmoitti tehneensä ostopalvelusopimuksen järjestöjen kanssa vuonna 2015. Sopimuksia tehtiin 24 järjestön kanssa, mikä on lähes kaksi kertaa enemmän kuin edellisellä vuonna. Ostopalvelusopimusten euromäärä kuudessa kunnassa oli noin 230 000 euroa. Tästä summasta suurimmat sopimukset järjestöjen kanssa teki Liperi sosiaalitoimen puolella ja Valtimo kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluihin liittyen.

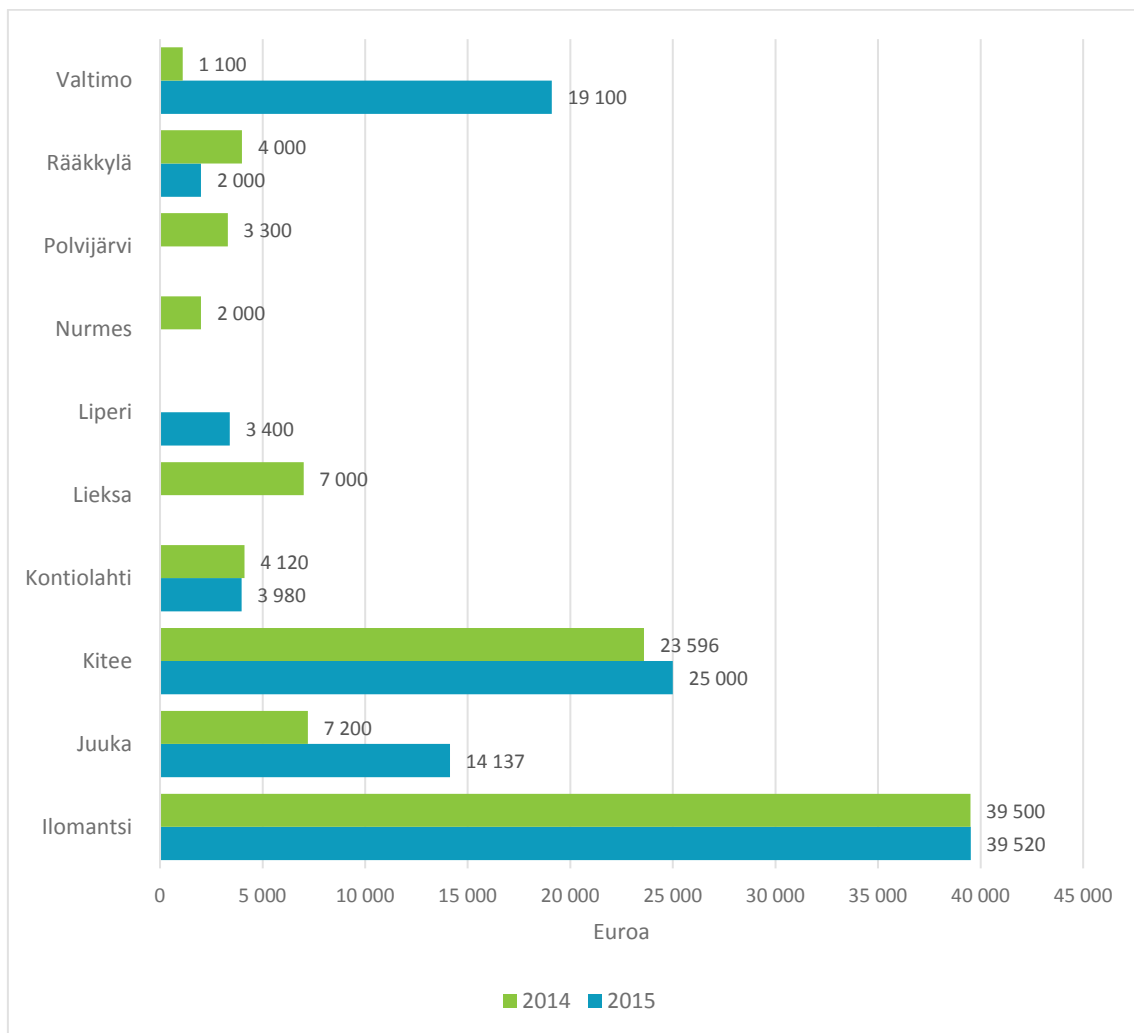
Kuvio 9. Kuntien ostopalvelut yhdistyksiltä vuosina 2014 ja 2015

8. KYLÄTOIMINNAN TUKI

Kymmenestä pohjoiskarjalaisesta kunnasta lähes kaikki myönsivät seurantavuosina avustuksia kylä- ja asukasyhdistyksille kylien ja asuinalueiden väestön omaehtoisen toiminnan tukemiseen sekä viihtyvyyden parantamiseen.

Kunnat jakoivat avustuksia kylien aktiivisuuden ja perustellun hakemuksen pohjalta tai kunnan myöntämiseen perustuvalla tasajakoperiaatteella, jossa jokainen kunnan kylä sai yhtäläisen avustussumman. Pääsääntöisesti kaikissa kunnissa kunnanhallitus oli avustusten myöntäjä.

Kylätoimintaa tuettiin yleis-, kohde- ja investointiavustuksella, hanketuella ja vastikkeellisella kumppanuudella yhteensä noin 92 000 eurolla vuonna 2014 ja noin 107 200 eurolla vuonna 2015. Ilomantsi ja Kitee erottuivat selvästi muista kunnista jakamalla eniten avustuksia kylille. Valtimolla ja Juuassa myönnettiin rahoitusta kylille enemmän vuonna 2015 kuin ensimmäisenä seurantavuonna.

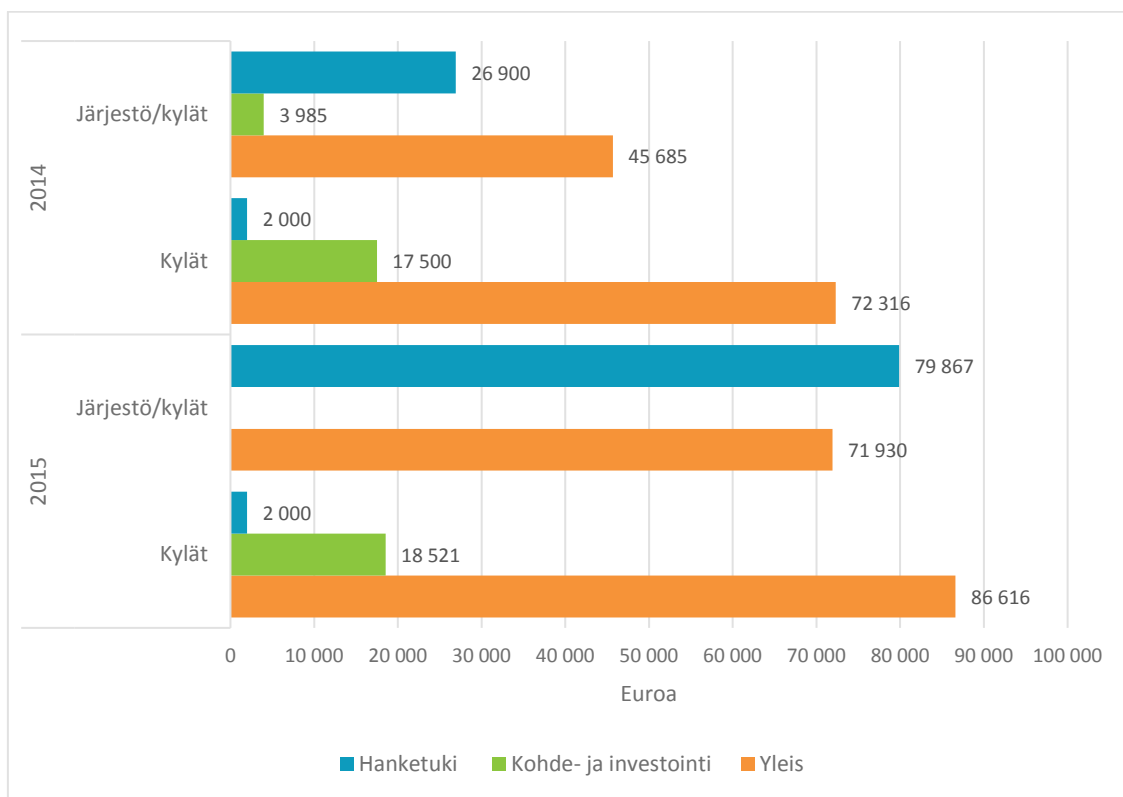

Kuvio 10. Kuntien erilaiset kyläavustukset yhteensä vuosina 2014 ja 2015 (ei mukana Leader-kuntaraha)

Kylille tukea myönnettiin pääsääntöisesti yleisavustuksina, mutta myös kohde- ja investointiavustuksina ja suorana hanketukena. Avustuksia myönnettiin molempina seuranta vuosina hyvin samansuuntaisesti. Yleisavustukset jaettiin lähes 115 kylätoimijan ja kohde- ja investointiavustukset 13 toimijan kesken. Suoraan kylille myönnettyjen kohde- ja investointiavustusten osuus pysyi suunnilleen samana, noin 18 000 eurossa seuranta-ajanjaksolla. Hanketuissa puskurilaina oli kyläyhdistyksille olematon verrattuna muuhun hanketukeen ja Leader-kuntarahaan, joka oli ylivoimaisesti suurin ilmoitettu hanketukimuoto.

Kunnat myönsivät avustuksia kohdennettuna kylille, mutta myös kohderyhmälle kylät/järjestöt. Järjestöt/kylät kohderyhmälle myönnettiin noin 77 000 euroa vuonna 2014 ja lähes 152 000 euroa vuonna 2015. Selvitys ei kerro, mikä on kylien osuus tästä kohderyhmäavustuksesta. Avustuksia myönsivät kunnanhallitus ja hallintokunnista kulttuuri-, liikunta-, vapaa-aika- ja sivistys- ja koulutoimi.

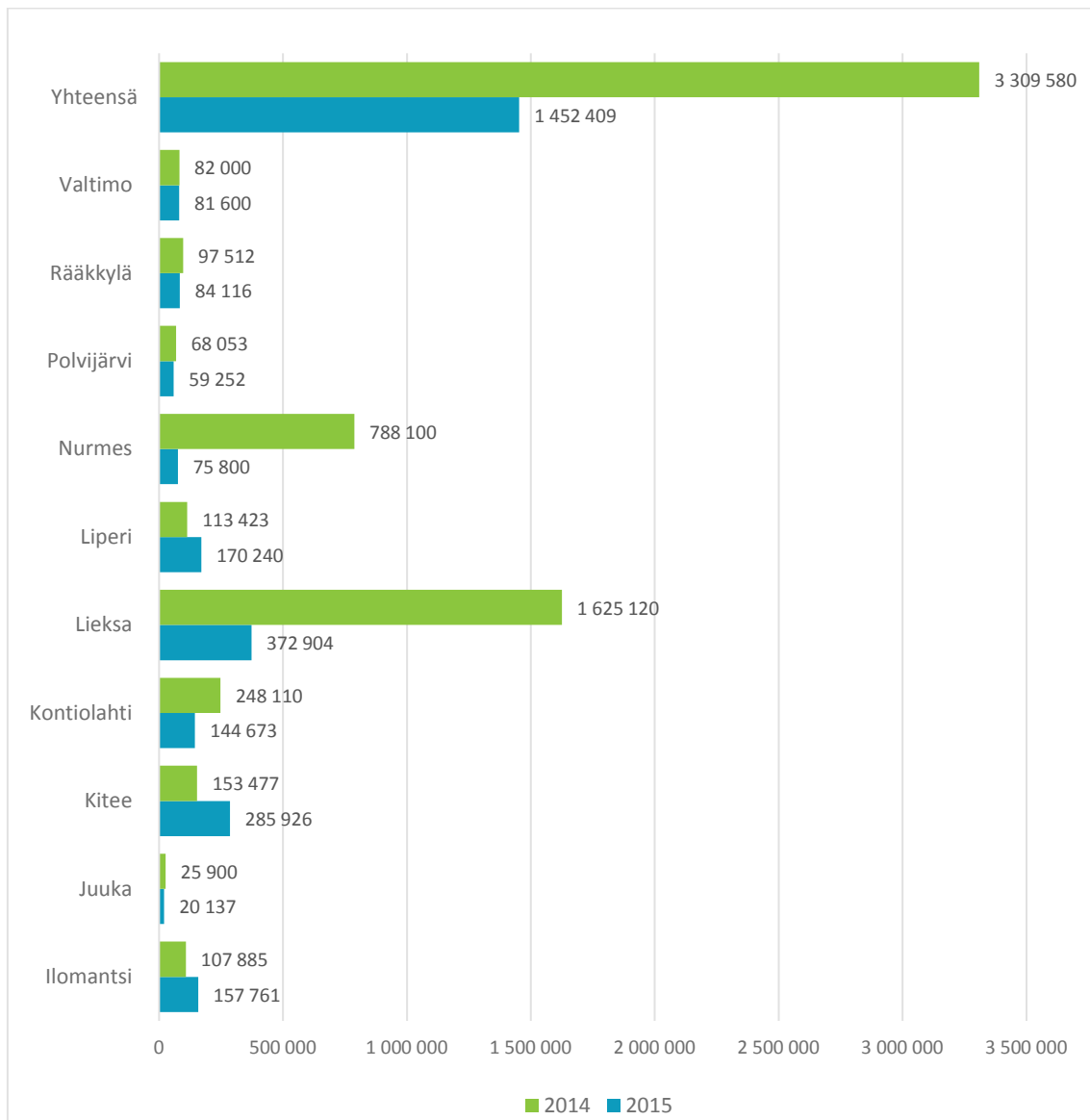

Kuvio 11. Kuntien myöntämät avustukset kohderyhmille kylät ja järjestöt/kylät vuosina 2014 ja 2015 (ei mukana Leader-kuntaraha)

9. YHTEENVETO KUNTIEN JÄRJESTÖAVUSTUKSISTA

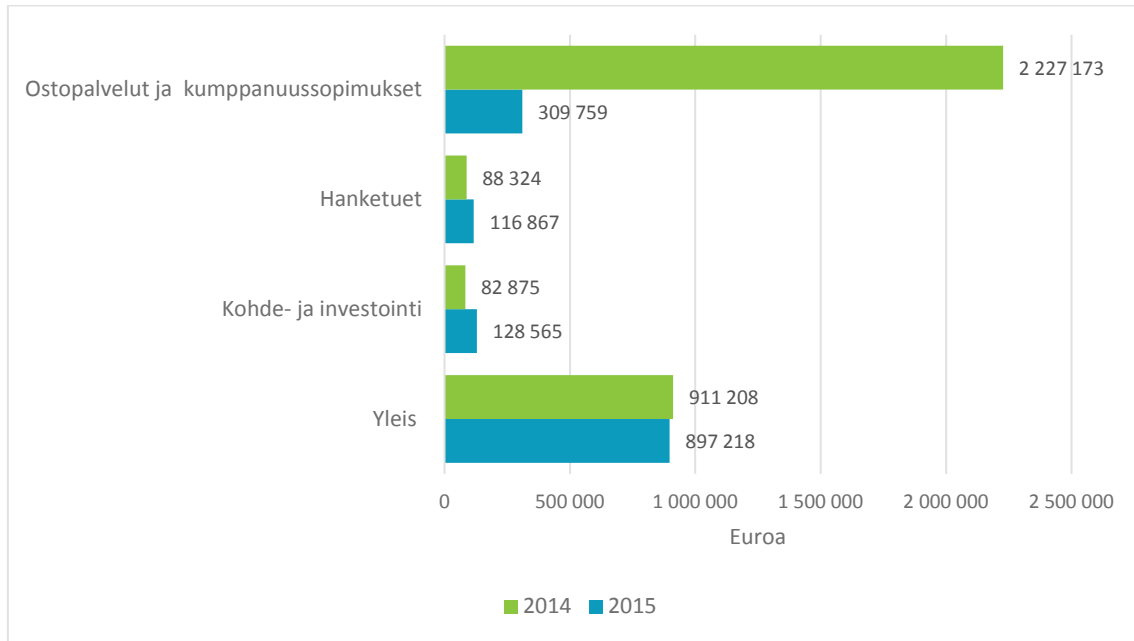
Kunnan ja järjestöjen välinen yhteistyö on hyvin moninainen, ja yhteistyötä toteutetaan kuntakohtaisesti eri käytäntöjä ja toimintatapoja noudattaen. Yleisesti ottaen kunnilla on hyvä näkemys oman kunnan kehitystarpeista, ja tietoisuus siitä keiden kanssa yhteistyötä tulee toteuttaa. Järjestömyönteinen kunta näkee järjestöt suurena mahdollisuutena paikallisessa kehittämässä ja pyrkii aktiivisesti kumppanuuteen järjestökentän kanssa.

Selvityksessä mukana olleet 10 Pohjois-Karjalan kuntaa ovat myöntäneet rahoitusta järjestöille paikalliseen kehittämiseen ja alueen väestön hyvinvoinnin edistämiseen. Kunnat myönsivät järjestöavustuksia yhteensä yli kolme miljoonaa euroa vuonna 2014 ja noin puolitoista miljoonaa euroa vuonna 2015. Pääsääntöisesti kuntien järjestörahoituksissa ei tapahtunut suuria muutoksia lukuun ottamatta Lieksaa ja Nurmesta.

Kuvio 12. Kuntien myöntämät järjestöavustukset kunnittain vuosina 2014 ja 2015 (mukana ei Leader kuntaraha)

Kun järjestörahoitusta tarkastellaan eri avustusmuotojen mukaan, niin suurin euromääräinen pudotus tapahtui ostopalveluissa ja kumppanuussopimuksissa. Suurelta osin tätä selittää Lieksan ja Nurmeksen pienentyneet avustukset vuonna 2015.

Kuvio 13. Kuntien järjestörahoitus avustusmuodoittain vuosina 2014 ja 2015 (hanketuessa ei mukana Leader -kuntaraha)

Kuntien yhdistyminen on saanut aikaan julkisen keskustelun siitä, miten tulevaisuudessa rahoitusta jaetaan kunnissa ja miten se kohdennetaan järjestöille niin, että alueellinen kehittyminen säilyisi. Kuntien yhdistyessä toiminta-alueista tulee laajempia, ja silloin tarvitaan enemmän kohdennettua avustustoimintaa. Luonnollisesti pienemmissä kunnissa paikallisilla toimijoilla on hyvä tuntemus oman alueen kehitystarpeista. Kiteen ja Kesälahden yhdistyessä Kitee myönsi kesälahtelaisille toimijoille oman rahoituksen vuonna 2015.

Järjestöt ovat ilmaisseet huolestumisen siitä, muuttuvatko kuntien avustusrakenteet hallintouudistuksen myötä yleisavustuspainotteisesta ostopalvelu- ja kumppanuussopimukseen.

Järjestöt, jotka eivät ole rutinoituneita avustusten hakijoita, tarvitsevat selkeää ohjeistusta kunnilta siitä, miten menetellään avustusten hakuprosessissa. Järjestö- ja kansalaistoiminnan kehittämishanke JAKE on työstänyt järjestöyhteistyön ohjetta pilottikuntien (Juuka, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu) kanssa. Kuntakohtaiseen ohjeeseen kirjataan avustusten hakumenettelyihin liittyvät käytännöt, ja sitä päivitetään aina tarvittaessa, esim. hakuajojen muuttuessa. Pisimmällä ohjeen työstämisessä vuoden 2017 alussa ovat Liperi, Outokumpu ja Kontiolahti. Ohjetta on tarkoitus levittää myös muihin pohjoiskarjalaisiin kuntiin. Hakuprosessin lisäksi järjestöt kaipaavat ”yhden luukun” periaatetta eli kunnassa henkilöä, joka keskitetysti hoitaisi hakuprosessiin kuuluvan neuvonnan ja ottaisi vastaan hakemukset.

Tällä selvityksellä on heikkoutensa. Tarkasteltaessa kuntien myöntämiä järjestöavustuksia lukijan tulee muistaa, että eurot pohjautuvat kuntien ilmoittamiin lukuihin. Luvuissa saattaa olla puutteita johtuen siitä, ettei kaikilta hallintokunnilta ole mahdollisesti saatu riittävästi tietoa

myönnettyistä avustuksista tai ilmoitetut summat eivät ole täydellisiä. Tuloksia ei voida yleistää koskemaan koko Pohjois-Karjalaa, sillä tarkastelussa olleiden kymmenen kunnan alueella toimii vain puolet maakunnan aktiivisista järjestöistä ja kymmenen kuntaa kattaa vain puolet maakunnan väestöstä. Järjestörahoituksen kokonaisuus muotoituisi erilaiseksi, jos selvityksessä olisivat olleet mukana Joensuu, Tohmajärvi ja Outokumpu. Raportti antaa kuitenkin suuntaa siitä, minkä verran rahaa liikkuu kunnilta järjestöille, miten rahaa myönnetään eri avustusmuodoissa ja kuinka moni järjestö on ollut avustuksen piirissä. Kunnat myönsivät seurantavuosina rahoitusta yhteensä yli 1 300 järjestölle.

Kuntien ja järjestöjen tiedonkeruumenetelmän tulee (Kylätieto Pohjois-Karjala-tietokanta) kehittyä niin, että se vastaa tulevaisuuden kuntien hallintorakennetta ja kunnat voivat itse käydä päivittämässä vuosittain myöntämänsä järjestöavustukset järjestelmään.

Tämän raportin tarkoituksena on ollut avata kunta-järjestö-rahoitusta maakunnallisesti kymmenen mukana olevan kunnan osalta. Raportti antaa kokonaiskuvan myönnettyistä avustuksista oman kunnan alueella ja vertailtavuuden muihin kuntiin. Aktiiviset järjestöt tuovat resursseja kuntien paikalliseen kehittämiseen, ja siksi kuntien tulee säilyttää järjestöjen avustuskäytäntö- ja rahoitus mahdollisimman riittävänä jatkossakin.

 **Pohjois-Karjalan
Kylät ry**

*JA
KE*